

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Bane Nor
Nye Veier
Statens vegvesen

Dato: 29.11.2023
Vår ref: 23/01424

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Innspill til Veileder for klimagassberegninger i infrastrukturprosjekter

Vi viser til henvendelse fra Bane Nor, Nye Veier og Statens vegvesen 10. november, med ønske om innspill til Veileder for klimagassberegninger i infrastrukturprosjekter.

Det er arbeidet med en felles digital Veileder for klimagassberegninger i infrastrukturprosjekter, i et LCA perspektiv (livssyklusanalyser), som skal publiseres våren 2024. Hensikten med arbeidet er å etablere en veileder som sikrer sammenlignbarhet i utslippsberegninger gjennom prosjektets livsløp, på tvers av prosjekter og på tvers av transportformer i samferdselssektoren.

Utkastet er behandlet i en tidligere høring, på Harmoniseringsdagen 3.0 i mai og i arbeidsgruppe hvor også Asplan viak, Skanska, ViaNova har deltatt.

Det er bedt om kommentarer i en angitt mal for tilbakemeldinger, som er oversendt som vedlagt under. Faglige vurderinger er koordinert av rådgiver Katharina Hobrak, i divisjon for skog og utmark.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke
Forskningsdirektør, NIBIO

Mal for høringsinnspill i høringsrunde nr. 2

Veileder for klimagassberegninger i infrastrukturprosjekter

Alle innspill fylles inn i tabellen og sendes per e-post innen kommentarfrist til:

Elin Walstad (Bane Nor): elin.anita.walstad@banenor.no

Maarten Lohne van der Eynden (Nye Veier): maarten.eynden@nyeveier.no

Bob Hamel (Statens vegvesen): bob.hamel@vegvesen.no

	NAVN PÅ ORGANISASJON: NIBIO
Generelle tilbakemeldinger	<p>På generelt grunnlag vil vi påpeke viktigheten med å følge metodikken benyttet i det nasjonale klimagassregnskapet så frem det lar seg gjøre. Metodikken som brukes her er internasjonalt anerkjent metodikk basert på retningslinjer fra FNs klimapanel, som bygger på internasjonal forskning. Det nasjonale klimagassregnskapet oppdaterer jevnlig metodikken. Det er viktig at veilederen følger opp disse endringene.</p> <p>NIBIO har utviklet en kartbasert klimagasskalkulator for beregning av utslipp og opptak av klimagasser fra arealbruk og arealbruksendringer. Kalkulatoren beregner utslipp av CO₂, metan og lystgass fra arealbruk og arealbruksendringer og summerer disse i tonn CO₂-ekvivalenter per hektar i tråd med retningslinjene fra FNs klimapanel, og som brukes i Norges nasjonale klimagassregnskap for arealbrukssektoren. Metoden er justert for å kunne brukes til å vurdere utslipp av nåværende bruk og planlagt fremtidig bruk, fremfor å beregne utslipp fra historisk arealbruk og arealbruksendringer. Metodikken i kalkulatoren er oppdatert med nyeste metodikk fra det nasjonale klimagassregnskapet. NIBIOs intensjon er å oppdatere kalkulatoren årlig med nye metoder, så snart de implementeres i det nasjonale klimagassregnskapet.</p> <p>Tiltakseffekter i form av utslipp og opptak av klimagasser fra arealbruk og arealbruksendringer blir beregnet for perioder på 5 år, 20 år og 70 år frem i tid. Resultatene fra beregningene kan lastes ned som tabell, kartbilde og kartfil. Kartfilen kan gjenbrukes til å kjøre beregningene på nytt og brukes i programvare for teknisk tegning og geografisk databehandling.</p> <p>Informasjon om kalkulatorens virkemåte finnes her: https://nibio.no/tjenester/kartbasert-klimagasskalkulator-for-arealbrukssektoren. Tjenesten krever innlogging, men er tilgjengelig her: https://kart9.nibio.no/klimagasskalkulator/.</p>

	I kalkulatoren kan brukere beregne utslipps- og opptakseffekter fra nåværende arealbruk og planlagte arealbruksendringer. Det gjøres ved å tegne inn et område på kart, eller å laste opp kommuneplan eller reguleringsplan.			
Komm. nr.:	Opprinnelig tekst	Forslag til justert tekst	Delkapittel	Sidetall
1.	<i>Metoden i denne veilederen avviker fra Miljødirektoratets metode for klimagassutslipp fra arealbruksendringer definert av Miljødirektoratet i 2023 som følge av at tapt fremtidig binding av klimagassutslipp er definert av 'Metoder for å beregne klimagassutslipp fra arealbeslag' (Statens vegvesen; Nye Veier AS; Bane NOR SF; Jernbanedirektoratet; Kystverket; Avinor AS; Miljødirektoratet, 2022).</i>	Denne var ikke helt rett frem å skjønne. Hva legges i metoden fra Miljødirektoratet?	3.6.1	26
2.	<i>Permanente inngrep: det regnes klimagassutslipp fra tapt karbon i biomasse og jordsmonn samt tapt fremtidig binding over en periode på 75 år. I tråd med systemgrensene definert i kapittel 3.2, gis det ikke fratrukk for binding av karbon som følge av biomasse som går til tømmer ettersom dette er en effekt utenfor systemgrensene. Det beregnes utslipp fra biomasse som sendes til forbrenning.</i>	Det er litt uklart hva som menes her med at det regnes utslipp fra biomasse som sendes til forbrenning. Metodikken må sikre at det ikke blir dobbel bokføring i form av utslipp fra biomasse pga. hogst og pga. forbrenning av biomasse.	3.6.1	26

3.	<i>Positive eller negative bidrag fra arealer innenfor prosjektets avgrensning hvor det ikke gjøres arealbruksendring skal ikke regnes med.</i>	Vi mener det er viktig å bedømme om arealbruksendringen kan ha negativ påvirkning på tilgrensende arealer. F.eks. i et myrområde kan hele området bli drenert som følge av arealbruksendringen i en del av myra. Registrerer at tematikken om myr tas opp senere i veilederen. Det er bra, men vi foreslår og også henvise til dette her.	3.6.2	26
4.	Tabell 7.	Det er uklart om dette er tall for hele 75 års perioden eller per år.	3.6.3	28
5.	Tabell 9.	NIBIO bruker ikke utslippsfaktorer, men stock change factors for mineraljord, og det er derfor ikke helt rett frem å sammenligne tallene. Det vil ikke være samme faktor for skog og jordbruksarealer.	3.6.4.1	30
6.	<i>Innen hver arealtype kan det være store variasjoner i arealenes karbonlagerkapasitet, spesielt for skog- og myrområder. Utslippsfaktorene for arealbeslag av skog skiller f.eks. ikke mellom skog på organisk jord og mineraljord, og utslippsfaktor for myr er lik uavhengig torvtype. Vurdering av dominerende areal typer og dets egenskaper i et prosjekt bør legges til grunn ved vurdering av usikkerheten fra arealbruksendring.</i>	Vi stiller oss undrende til hvorfor det ikke skilles mellom organisk jord og mineraljord. Om det er mulig å oppdrive informasjon om jordsmonnet så bør dette tas hensyn til, da organisk jord kan gi et betydelig tilleggsutslipp.	3.9.2	41

7.	<p><i>Tabell 7: presenterer et sett med utslippsfaktorer for arealbeslag basert på Metoder for å beregne klimagassutslipp fra arealbeslag (Statens vegvesen; Nye Veier AS; Bane NOR SF; Jernbanedirektoratet; Kystverket; Avinor AS; Miljødirektoratet, 2022). Disse utslippsfaktorene:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Er basert på metoder og data i oppdatert nasjonalt klimagass-regnskap fra 2022 (NIR2022).</i> - <i>Differensierer ikke mellom organisk jord og mineraljord i skog og på jordbruksareal.</i> 	<p>Det er to punkter i denne listen som kommenteres. De andre er slettet ut.</p> <p>Det virker som metodikken er basert på en veileder, og det er kanskje derfor vanskelig å påvirke. Men metodikken i NIR-en oppdateres fra år til år. For å hindre at veilederen blir udatert, bør denne også justeres tilsvarende jevnlig.</p> <p>Det er uheldig at det ikke differensieres mellom organisk jord og mineraljord (momentet står for øvrig to ganger i listen).</p>	8.3	51
----	---	--	-----	----